

وابسته به: دیوان المتنبی؛ متنی، احمد بن حسین (۳۰۳-۳۵۴) [معجم المؤلفین ۱۶۲۷]

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۵۳
از: ابوالحسن علی بن عیسیٰ ریبعی شیرازی بغدادی مؤلف التنبیه
علی خطاب این جنی فی تفسیر شعر المتنبی؛ خط: نسخ خوش،
بی کا، تا: ۱۶ ربیع الثانی ۱۲۶۶؛ با خواشی و ضمائمه؛ اندازه:
۱۴/۵ سم [رشت و همدان: ف: ۱۱۳۸-۲۵۵/۵] .

● شرح دیوان المتنبی / ادبیات / عربی
ش. - u d. - il - mutanabbi
ابوالعلاء معزی، احمد بن عبدالله، ۳۶۳ - ۴۴۹ قمری
ab - ol - 'alā' ma 'amī, ahmad ebn-e 'abd - ol - lāh (974 - 1058)
وابسته به: دیوان المتنبی؛ متنی، احمد بن حسین (۳۰۳-۳۵۴) .
چاپ: قاهره، محقق: عبدالمحیم دیاب، دارالمعارف، مطابع
الدار، ۱۹۸۶، ج، ۴ .

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۷-۶۴۶
نسخه اصل: سلیمانیه حمیدیه ش ۱۱۴۸. به نام لام العزیزی با
معجز احمد. مقابله شده با اصل در چهار صد و هفتاد (۷۰)؛ خط:
نسخ، بی کا، بی تا؛ ۲۴۹ گ، ۲۶ سطر [فیلمها: ۱ - ۳۲۳]

● شرح دیوان المتنبی / ادبیات / عربی
ش. - u d. - il - mutanabbi
واحدی، علی بن احمد، - ۴۶۸ قمری
vāhēdī, 'alī ebn-e ahmad (- 1076)
وابسته به: دیوان المتنبی؛ متنی، احمد بن حسین (۳۰۳-۳۵۴) .
تاریخ تألیف: ۱۶ ربیع الثانی ۴۶۲
یکی از قدیم‌ترین شروح دیوان متنبی است بر اسلوب قدیم و
بدون ترتیب و تنظیم قوافي. در آغاز، مؤلف مقدمه‌ای متضمن
بحث درباره نویسنده‌گان شرح بر دیوان متنبی و ناقden آن
نگاشته و بر هر یک از آن شروح خرد گرفته است. حاجی
خلیفه در کتابش تصريح کرده است که این شرح بهتر از تمام
شرح‌هایی است که بر دیوان متنبی نوشته‌اند. ناگفته نماند که بر
دیوان متنبی به جز این شرح شروح بسیاری نوشته شده و به
نوشه برخی از نویسنده‌گان متجاوز بر ۵۰ شرح است.
آغاز: الحمد لله على سوابع النعم، و له الشكر على حلائل القسم،
ربنا الذي علم بالقلم، علم الانسان ما لم يعلم ...
انجام: هذا آخر ما اشتمل عليه ديوانه الذي رتبه لنفسه ... و الله
تعالى ذكره يتغمدنا و اياده بستعة رحمته ... انه الغفور المثان.
چاپ: مشار عربی، ص ۵۴۸؛ بمیئی، ۱۲۷۱، ۱۶ ق، چاپ سنگی؛
بمیئی، سنگی، ۱۳۰۲، ۱۳۰۲، وزیری، ۲۷۰ ص (در هامش) با عنوان

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۵۵؛ کاغذ: فستقی، جلد: میشن قرمز،
۲۶ گ (۸۷-۱۱۲ ر، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۶ سم [ف: ۸-۲۰])

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰/۳

آغاز: طحاوی کلب فی الحسان طروب

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۵۶؛ اندازه: ۱۲/۵ سم [ف: ۲-۲۱])

۱۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۶۰/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون نام مؤلف؛ کا: احمد بن محمد علی اصفهانی، تا:
۲۴ شوال ۱۲۷۸ ق، به خواش آقا سید فرج الله؛ جلد: تیماج

قهواری، گ (۴۱-۶۲ پ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳/۵ سم [ف: ۱۹/۵×۱۳/۵])

۱۲. اراک؛ دهستان؛ شماره نسخه: ۱۷۷/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد علی ابن حاج محمد صادق
دهکردی، تا: قرن ۱۳؛ گ (۲۶۳-۲۷۵ پ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵ سم

[ف: ۱-۲۲۴])

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۷/۳-۴/۱۵۷

آغاز: برابر؛ انجام: و ذلك ان في الكلام معنى التعجب ولما كثـر
استعمال ويلم في الدعاء بها حذفت الهمزة ...

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛
۳۰ گ (۲۵۸۱-۱۵ سطر [ف: ۵-۵])

● شرح دیوان علوی / ادبیات / فارسی

ش. - e d. - e 'alavī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۱۱

آغاز: سه شنبه بعالی عقول و نقوص مجرده و چهارشنبه بعالی مثال
و پنج شنبه بعالی شهادت؛ انجام: سنه او شیر بود حمله کرده برو و

حمه کننده باید که بگرید

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۵۴ گ، ۱۶ سطر
[رایانه])

« شرح دیوان فارسی » گنجینه معارف

« شرح دیوان متنبی » محبی شرح دیوان متنبی

« شرح دیوان متنبی » مجلل التواریخ والقصص

« شرح دیوان متنبی » التیان فی شرح الديوان

« شرح دیوان متنبی » شرح دیوان المتنبی

● شرح دیوان المتنبی / ادبیات / عربی

ش. - u d. - il - mutanabbi

ربیعی، علی بن عیسیٰ، ۳۲۸ - ۴۲۰ قمری
raba'i, 'alī ebn-e 'Isā (941 - 1030)